

SAŽETAK PRESUDE

ROLA PROTIV SLOVENIJE OD DANA 4. LIPNJA 2019. GODINE ZAHTJEV BR. 12096/14

Razrješenje dužnosti stečajnog upravitelja nije predstavljalo kaznu u konvencijskom smislu, ali je uzrokovalo povredu prava vlasništva

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva, Štefan Rola, slovenski je državljanin koji je 2004. imenovan stečajnim upraviteljem. Nakon što je 2011. pravomoćno osuđen za kaznena djela nasilničkog ponašanja koja je počinio 2003. i 2004. godine, ministarstvo pravosuđa ga je razriješio dužnosti stečajnog upravitelja i obrisalo s liste stečajnih upravitelja. Naime, sukladno novom Zakonu o financijskom poslovanju koji je stupio na snagu 2008. godine, stečajni upravitelj osuđen za kazneno djelo koje se progoni po službenoj dužnosti, morao je biti razriješen dužnosti. Podnositelj zahtjeva je pokrenuo upravni spor protiv te odluke tvrdeći da važeće zakonodavstvo u trenutku kada je imenovan stečajnim upraviteljem nije predviđalo razrješenje dužnosti u slučaju osude za kazneno djelo. Istaknuo je da u vrijeme kada je počinio kaznena djela nije mogao predvidjeti takvu sankciju i da se novo zakonodavstvo nije smjelo primjenjivati retroaktivno. Slovenski upravni sud je odbio njegovu tužbu uz obrazloženje da je odluka o razrješenju bila u potpunosti zakonita. Vezano za podnositeljev prigovor o retroaktivnoj primjeni zakonodavstva iz 2008., upravni sud je istaknuo da vrijeme počinjenja kaznenog djela nije bilo važno s obzirom da je odluka o razrješenju bila povezana s pravomoćnom presudom iz 2011. Vrhovni sud je odbio podnositeljevu reviziju. Kasnije je podnio novi zahtjev za imenovanjem stečajnim upraviteljem, ali je Ministarstvo pravosuđa odbilo taj zahtjev jer prema novom zakonu osobe koje su razriješene dužnosti stečajnog upravitelja nisu mogle biti ponovno imenovane. Podnositelj je podnio još jednu upravnu tužbu koja je u konačnici odbijena odlukom Vrhovnog suda. Bezuspješno je pobijao gore navedene odluke pred Ustavnim sudom.

PRIGOVORI

Podnositelj zahtjeva je tvrdio da je njegovo razrješenje dužnosti stečajnog upravitelja dovelo do povrede prava zajamčenih člankom 7., člankom 1. Protokola br. 1 te člankom 4. Protokola br. 7. uz Konvenciju. Podnositelj je isticao da takva sankcija nije bila predviđena zakonom u vrijeme počinjenja kaznenog djela i da mu je stoga retroaktivno izrečena. Nadalje, naglasio je da je osuđen samo na uvjetnu kaznu, što prema važećim zakonskim odredbama nije smjelo imati pravne posljedice. Također je tvrdio da je razrješenje dužnosti stečajnog upravitelja predstavljalo nerazmjernu mjeru jer je bilo trajno i dovelo je do gubitka glavnog izvor prihoda.

OCJENA ESLJP-a

Članak 7.

Polazna točka u svakoj ocjeni postojanja „kazne“ u autonomnom smislu članka 7. Konvencije jest je li određena mjera izrečena nakon odluke kojom je osoba proglašena krivom za kazneno

djelo. Međutim, moraju se uzeti u obzir i drugi čimbenici poput: i) odnosa izrečene mjere i odluke na temelju koje je podnositelj proglašen krivim, ii) postupka u kojem je sporna mjera usvojena i izvršena, iii) karakterizacija mjere u domaćem pravu, iv) priroda i svrha mjere te v) težine mjere (vidi [G.I.E.M. S.R.L. i drugi protiv Italije](#), [VV], stavak 211.). Te čimbenike ESLJP je ispitao i u ovom predmetu razmatrajući treba li se mjera razrješenja dužnosti stečajnog upravitelja smatrati kaznom u autonomnom smislu članka 7.

- i) Sporna mjera izrečena je na temelju pravomoćne kaznene osude podnositelja zahtjeva, u skladu s relevantnim zakonskim odredbama prema kojima je stečajni upravitelj osuđen za kazneno djelo počinjeno s namjerom koje se progoni po službenoj dužnosti, morao biti razriješen dužnosti.
- ii) Mjeru je izreklo Ministarstvo pravosuđa, a potom ju je ispitao Upravni sud u postupku koji je u suštini spadao u okvir upravnog prava i koji je u potpunosti odvojen od uobičajenog postupka odlučivanja o kaznenopravnim sankcijama.
- iii) Nadalje, razrješenje stečajnog upravitelja nije propisano kaznenopravnim odredbama, nego Zakonom o financijskom poslovanju čiji je cilj reguliranje prava i obveza stečajnog upravitelja u stečajnom postupku. Dakle, adresati ovih odredbi bili su članovi jedne profesionalne skupine posebnog statusa, a ne opća populacija. Također, prema mišljenju Ustavnog suda, iako mjera kojom se osoba razrješuje dužnosti obavljanja određene profesije predstavlja „pravnu posljedicu“ osude, ona se ne može smatrati sankcijom kaznene prirode.
- iv) Svrha predmetne odredbe Zakona o financijskom poslovanju nije bila kažnjavanje zbog određenog djela za koje je osoba osuđena, već jačanje povjerenja javnosti u rad stečajnih upravitelja. Dakle, razrješenje dužnosti nije imalo represivnu i odvraćajuću svrhu svojstvenu kaznenopravnim sankcijama. U podnositeljevom slučaju razrješenje je doneseno na temelju pravomoćne kaznene presude, a ne po slobodnoj ocjeni Ministarstva pravosuđa i poslije upravnog suda, niti je u tim postupcima provedena procjena podnositeljeve krivnje.
- v) Imajući u vidu da razrješenje podnositelja nije spriječilo da se bavi bilo kojom drugom profesijom iz područja njegove struke, sama činjenica da je razrješenje bilo trajne prirode nije dovoljno da ga se smatra kaznom u smislu članka 7. Konvencije

Slijedom navedenog, ESLJP je, ispitujući zajedno dopuštenost zahtjeva *ratione materiae* i osnovanost zahtjeva, zaključio da članak 7. nije primjenjiv te da nije došlo do povrede navedenog članka.

Članak 1. Protokola br.1

ESLJP je najprije utvrdio da je zanimanje podnositelja zahtjeva, kojim se bavio više od sedam godina prije odluke o njegovom razrješenju i koje mu je bilo glavni izvor prihoda, predstavljalo "vlasništvo" u smislu članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju. Stoga je njegovo razrješenje dužnosti stečajnog upravitelja predstavljalo miješanje u pravo na mirno uživanje vlasništva.

Domaće vlasti oslanjale su se na odredbe Zakona o financijskom poslovanju kao osnovu za podnositeljevo razrješenje, pri čemu nisu uzele u obzir primjenjivost odgovarajućih odredbi Kaznenog zakona. Naime, Kazneni zakon predvidio je mjere koje su se morale smatrati "pravnim posljedicama osude", uključujući prestanak ovlaštenja za obavljanje određene javne

funkcije te zabranu obavljanja određenih profesija. Te mjere bile su ograničene na slučajeve u kojima je izrečena zatvorska kazna te je izričito propisano da se one ne mogu odrediti ako je osobi izrečena uvjetna osuda. Također je propisano da se pravne posljedice osude mogu predvidjeti samo zakonom koji se ne smije primjenjivati retroaktivno.

S obzirom na to da je podnositelj zahtjeva kaznena djela počinio u trenutku kada Zakon o financijskom poslovanju, na kojem se temeljio njegovo razrješenje, još nije bio na snazi i s obzirom da je dobio uvjetnu kaznu, nije mogao razumno predvidjeti da će njegova osuda automatski dovesti do razrješenja.

Stoga je ESLJP jednoglasno zaključio da sporna mjera nije bila zakonita u smislu članka 1. Protokola br. 1 te je došlo do povrede navedenog članka.

Članak 4. Protokola br.7

ESLJP je odbacio kao nedopušten podnositeljev prigovor da je njegovo razrješenje i osuda za nasilno ponašanje predstavljalo povredu načela *ne bis in idem*. Pozivajući se na razloge iznesene u ocjeni osnovanosti članka 7., ESLJP je utvrdio da podnositeljevo razrješenje nije predstavljalo kaznenu sankciju i da stoga članak 4. Protokola br. 7 nije primjenjiv u njegovom slučaju.

PRAVEDNA NAKNADA

5.000 eura na ime neimovinske štete
3.387 eura na ime troškova i izdataka

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud.

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.